

Manuál teoretické části diplomové práce

FaVU VUT v Brně

Co je diplomová práce?	2
Co je teoretické zadání?	3
Jakým stylem psát?.....	3
Je závěrečná práce esejem?	4
Gramatika	4
Poznámkový aparát	5
Citace podle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690–2.....	5
1. Klasické tištěné zdroje: monografie	5
1.1 Zvláštní typy monografií (tzv. šedá literatura).....	5
1.2 Firemní literatura (katalogy apod.).....	6
1.3 Části monografií a stati v nich.....	6
1.4 Kapitoly v knize: jeden autor	6
1.5 Kapitoly v knize – různí autoři.....	6
1.6 Příspěvek ve sborníku	7
1.7 Seriálová publikace	7
1.7.1 Citace jednoho čísla	7
1.8 Články v seriálových publikacích	8
2 Elektronické zdroje	8
Obrazová příloha	9
Rozsah, druh písma, řádkování	9
Konkrétní grafická podoba.....	10

Co je diplomová práce?

Výuka na FaVU sestává ze dvou částí: praktické a teoretické. Úroveň první praktické umělecké části měří závěrečná práce teoretická. Vzhledem k tomu, že absolventi FaVU získávají ve slovním spojení též VŠ titul Magister, učitel, není možné nepořádat též teoretickou stránku absolvovaného studia. Závěrečným testem teoretické části studia je právě teoretická diplomová práce, jejímž prostřednictvím se ověřují studiem získané teoretické vědomosti a dovednosti. Tyto se testují na řešení konkrétního teoretického zadání. Diplomová práce je tak obrazem úrovně autorových schopností, znalostí, způsobu myšlení a vyjadřování, znalosti odborné literatury, závazných norem a předpisů a jejich použití.

Co je teoretické zadání?

Předpokládá se, že během studia se student tematicky vyhranil natolik, že je schopen si téma závěrečné teoretické diplomové práce zvolit po konzultaci s vedoucím práce, kterého si svobodně vybírá, sám. Dobře zvolit téma je zdaleka nejdůležitější součástí procesu psaní. Obecně platí, že nejlepší je to téma, které si vybralo vás, ne naopak, a má jasně deklarovaný vztah k závěrečné práci praktické. Podobně jako malíř otočí obraz vzhůru nohama, aby ověřil jeho kompozici, doporučuje se dané téma převrátit v otázku. Text samotný je pak na takovou otázku odpovědí. Má se za to, že dobře zvolená otázka je polovinou práce: je jasné, kde začít, jak odpověď-práci strukturovat, jakou literaturu použít. Pro samotnou strukturu pak používá anglosaské *academic writing* následující obecný postup

1. Úvod
  - a) vytvoř výzkumný prostor
  - b) ukaž svoji doménu
  - c) v doméně urči klíčový bod
  - c) ukaž způsob obhajoby klíčového bodu
2. Materiál a metoda/y
3. Výsledky
4. Diskuse

Uvedený postup je orientační, nikoli závazný. Body osnovy reprezentují praporky na cestě k cíli – odpovědi. Proto se obvykle rozvádějí do podbodů (1.1, 1.1.2 atp.) tak, jak velí téma samotné. Text nemá obsahovat informace zvolenému tématu irelevantní: píše-li se např. o nové interpretaci díla autora/ky X, je zcela mimo cíl uvádět biografické údaje X, pokud nijak s danou interpretací nesouvisí.

Jakým stylem psát?

Především srozumitelně. Stručně, přesně, slohově a gramaticky správně, používat pokud možno kratší, dobře srozumitelné věty. Za srozumitelnost textu je zodpovědný autor. Je to pojetí vlastní anglosaskému způsobu psaní akademických textů (*academic writing*). Být srozumitelný neznamená popularizovat. Znamená to mít při psaní na paměti vlastnosti ideálního čtenáře závěrečné teoretické práce na FaVU. Jak ideálního čtenáře popsat? Takový čtenář by měl patrně disponovat základní znalostí dějin a dějin umění zejména, základních pojmů filosoficko-estetických, mít hlubší obecný kulturně-politický přehled. Příklad: V poznámkách pod čarou nebudu jako autor/ka uvádět personálie Praxitela, Leonarda, Andyho Warhola, Beuyse. Proč? Proto, že jmenovaní jsou jednoduše součástí slovníku takového ideálního čtenáře. Hranice této množiny-slovníku jsou ovšem ve skutečnosti neostře a ve sporných případech se vždy zvažují *ad hoc*. (A *propos*: latinismy. Jsou, či měly by být běžnou součástí slovníku ideálního čtenáře; podobně se to má s některými anglicismy (*underground*), germanismy (*gestalt*) či frankismy (*raison d'être*). Používání takových internacionalismů je vodítkem pro volbu strategie četby, naznačuje tedy ideálního čtenáře, který tyto výrazy přirozeně zná a používá.) Podobně se to má s odbornými termíny: součásti slovníku se nevysvětlují (*zlatý řez, komplementarita barev, barevná perspektiva, inkarnát* apod.), pojmy náležející konkrétní specializaci či pojmy nově zaváděné ano. Závěr: vše je třeba formulovat s ohledem na příjemce textu, jímž je odborník na výtvarné umění, nikoli však specialista na vše. Takový odborník na výtvarné umění je čtenář tzv. ezoterický, zasvěcený, na rozdíl od čtenáře exoterického, laického, pro něhož píše žurnalisté, jemuž by např. pojem *inkarnát* musel být vysvětlen.

Je závěrečná práce esejem?

Kromě spekulativnosti, která může vést k nesrozumitelnosti je třeba se vyvarovat esejistice. Tím je míněna subjektivita textu ústící leckdy do manýry geniálníčení (prosazování vlastní intuice). Jistě, každý má intuici, nelze ji však vydávat za obecný, na subjektu nezávislý stav věcí. Esej je žánrově subjektivní celek a od textu akademického se tímto podstatně odlišuje. Distanci od esejistického subjektivismu vyjadřuje akademický text na první pohled jistými modifikátory, zejména tzv. podmiňováním, figurou, jež podobně jako používání internacionalismů určuje žánrové zařazení. Podmiňující výrazy činí text neradikálním co do formy (na případnou obsahovou radikálnost nemají tyto v zásadě formální prostředky vliv) a explicitně ho vystavují možné kritice (esej se díky svému subjektivismu kritice nevystavuje). Jde o modality *pravděpodobně, možná, poněkud*, slovesa *měli bychom, mohli bychom, mělo by se, dalo by se, bylo by možné*. Dále se používají výrazy navozující stejnou platformu se čtenáři, zejména *pluralis maiestaticus* (panovnické „my“): *jak jsme viděli, již jsme uvedli, vraťme se, obraťme se, mějme, uveďme, zde se na chvíli zastavme, na tomto místě zavedeme* atp. Totéž je možné říci pasívními obraty *je známo, platí, že, jak se obecně ví, soudí se, že* atp. Proč to všechno? Práce může obsahovat tvrzení či fakta, která mohou být příspěvkem k vědění či obsahovat nová fakta, nebo mohou být s jinými, odbornou obcí běžně přijímanými tvrzeními v rozporu. Autor použitím modifikátorů dává najevo, že svá tvrzení navrhuje ke zvážení, k veřejné diskusi, že se případně nechá argumenty přesvědčit o opaku. Závěr: je třeba formulovat neosobními konstrukcemi, vyvarovat se všech subjektivismů.

Gramatika

Text i přílohy diplomové práce musí být před odevzdáním pečlivě prohlédnuty, přepisy, překlepy či jiné chyby opraveny. Gramatické nedostatky snižují kvalitu jinak leckdy obsahově dobré práce. Práce obsahující vážné gramatické chyby nemůže být přijata.

Poznámkový aparát

Diplomovou práci od eseje odlišuje poznámkový aparát. Podle množství lze poznámky umístit v textu, dolů na stránku, nebo jako přílohu na konci práce:

- a) poznámky v textu – používá se tehdy, je-li poznámek málo;
- b) poznámky pod čarou použijete v případě, je-li poznámkového aparátu více, platí však, že celkový objem poznámek pod čarou by neměl přesáhnout 1/3 z textu. Poznámky pod čarou dělá Word automaticky 10-ti bodovým písmem;
- c) poznámky na konci textu – platí totéž co pro b), jejich nevýhoda je v nutnosti listovat. Je-li poznámek více, volí se mezi b) a c) a obvykle se dává přednost b) z důvodu většího čtenářského komfortu. Obecně platí, že volíte-li mezi formálními alternativami, přednost dostane ta lepší pro čtenáře.

Citace podle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690–2

Citovat je třeba přiměřeně. Není přípustné citovat v ní několik odstavců z běžně dostupných učebnic nebo skript. Odstavce, které jsou doslovně citovány z literatury, musí být zřetelně graficky odlišeny: odsazením o řádek nebo odražením bloku nebo vyznačením uvozovkami. Podklady, které nebyly veřejně vydány, musí být (pokud byly v textu citovány), přiloženy k diplomové práci buď v originále nebo fotokopii. Tato dokumentace bude po úspěšném ukončení diplomové státní zkoušky diplomandu vrácena. V případě nedostupnosti tohoto pramene informací je nutno uvést majitele a adresu, kde se tato dokumentace nachází a doložit doklad o jeho zapůjčení.

1. Klasické tištěné zdroje: monografie

Spis, sborníky, různé brožury a další jednorázově vydávaný materiál.

Obecný model citace:

Primární odpovědnost. *Název díla: podnázev díla.* Alternativní odpovědnost; Sekundární odpovědnost. Označení vydání. Místo vydání: jméno nakladatele, **rok vydání.** Rozsah díla. Edice. Poznámky. Standardní číslo.
(Tučné položky a kurzíva povinné.)

2 konkrétní příklady:

KOSEK, Jiří. *Html – tvorba dokonalých stránek: podrobný průvodce.* Ilustroval Ondřej Tůma. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 291 s. ISBN 80-7169-608-0.

HAUGELAND, John. *Artificial Intelligence: The Very Idea.* 3rd printing, 1987. Cambridge (Massachusetts): MIT Press; London: Bradford Book, 1985. ISBN 0-262-08153-9.

1.1 Zvláštní typy monografií (tzv. šedá literatura)

Šedá literatura – diplomové práce, sborníky, firemní literatura – patří formálně pod monografie.

2 konkrétní příklady diplomových prací:

KNOTEK, P. *Kultura jako péče o duši.* Praha, 1999. 89 s. Diplomová práce

na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy na katedře andragogiky. Vedoucí diplomové práce Dr. Zdeněk Kratochvíl.

HANÁKOVÁ, J. *Edice Petlice: příspěvek k dějinám českého samizdatu*. Praha: Univerzita Karlova. Filozofická fakulta. Ústav informačních studií a knihovnictví, 1998. 123 s., 42 s. příloh. Vedoucí diplomové práce Prof. PhDr. Jiří Cejpek, Csc.

1.2 Firemní literatura (katalogy apod.)

2 konkrétní příklady:

Součástky pro elektrotechniku. Praha: GM Electronics, 1998. 264 s. Language And Linguistics. London: Routledge, 1994. 31 s. (New Books). Katalog nových knih nakladatelství. ISBN 0-418-08270-7.

1.3 Části monografií a stati v nich

Především vícedílné knihy a sborníky z konferencí. Kurzívou název zdrojového dokumentu – tj. knihy nebo sborníku, kde se příspěvek nachází.

Obecně:

Jméno autora. *Název zdrojového dokumentu*. Označení vydání. Číslo části. Sekundární odpovědnost, odpovědnost k vydání, editor. Místo vydání: Jméno nakladatele, Rok vydání. Rozsah díla. Edice. Poznámky. Standardní číslo. Lokace ve zdrojovém dokumentu.

(Tučné položky a kurzíva povinné.)

1.4 Kapitoly v knize: jeden autor

2 konkrétní příklady:

KOSEK, J. *Html – Tvorba dokonalých stránek: podrobný průvodce*. Ilustroval Ondřej Tůma. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 291 s. ISBN 80-7169-608-0. Kapitola 12, Kaskádové styly dokumentu, s. 177–199.

CANTŮ, M. *Mistrovství v DELPHI 2 pro Windows 95/NT*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 1996. 975 s. ISBN 80-85896-75-3. Kapitola 17, Vytváření databázových aplikací, s. 506–561.

1.5 Kapitoly v knize – různí autoři

Vědecké monografie mají často více autorů. V citaci celé knihy v poznámce pod čarou je uveden pouze vedoucí autorského kolektivu. Taková kniha má charakter sborníku, proto se de facto jako sborník i cituje: v seznamu literatury

2 konkrétní příklady:

TOMAN, M.: *Imunita proti infekci*. In: Veterinární imunologie.

1. vyd. Praha: Grada, 2000. Kapitola 4, s. 153–229. . (Položka téhož titulu v poznámce pod čarou.)

TOMAN, M. – TŘEBICHAŤSKÝ, I. – KREJČÍ, J. *Základní charakteristika imunitního systému.* In Veterinární imunologie. 1. vyd. Praha: Grada, 2000. Kapitola 1.1, s. 17–20 (Položka v seznamu literatury.)

1.6 Příspěvek ve sborníku

Pokud se cituje z jednoho příspěvku ve sborníku, použijeme způsob podobný předešlému.

Obecně:

Odpořevdnost za příspěvek. *Název příspěvku.* In *Název zdrojového dokumentu.* Primární odpořevdnost za zdrojový dokument. Vydání. Místo vydání: Jméno nakladatele, Rok. Lokace ve zdrojovém dokumentu.
(Podtržené položky a kurzíva jsou povinné.)

2 konkrétní příklady:

URBAN, Rudolf. *Možné přístupy k objektivizaci výdajů v resortu obrany.* In *Objektivizace výdajů z veřejných rozpočtů. Sborník referátů z teoretického semináře pořádaného katedrou veřejné ekonomie EDF MU v Brně ve spolupráci s Asociací veřejné ekonomie.* Brno: Masarykova univerzita Brno. Ekonomickosprávní fakulta. Katedra veřejné ekonomie, 1997. Část 4. Obrana a životní prostředí. s. 265–271.
IWAZUME, Michiaki – TAKEDA, Hideaki – NISHIDA, Toyoaki. *Ontology-based Information from the Internet.* In *Knowledge Organization and Change: Proceedings of the fourth international ISKO conference 15–18 July, 1996 Washington, DC. USA.* Frankfurt am Main: INDEKS, 1996. s. 261–272. (Advances in knowledge organization; vol. 5, ISSN 0938-5495).

1.7 Seriálová publikace

Publikace vycházející ne/pravidelně v určitých intervalech; odborná periodika (časopisy), ročenky. Rozdíl v zápisu oproti monografiím je:

Obecně:

Název: podnázev. Odpořevdnost. Vydání. Údaje o vydání/číslování.
Místo vydání: Jméno nakladatele, Rok. Edice. Poznámky. Standardní číslo.
(Tučné položky a kurzíva jsou povinné.)

Konkrétní příklady:

CHIP: *magazín informačních technologií.* Praha: Vogel, 1990. Vychází měsíčně. ISSN 1210–0684.

Policista. Ministerstvo vnitra České republiky. Odbor prevence kriminality. Praha, 1990.

1.7.1 Citace jednoho čísla

Konkrétní příklad:

CHIP: *magazín informačních technologií.* C. 12 (prosinec 1999). Praha: Vogel, 1999. Vychází měsíčně. ISSN 1210–0684.

1.8 Články v seriálových publikacích

Obecně:

Odpovědnost za příspěvek. *Název příspěvku.* Sekundární odpovědnost. Název zdrojového dokumentu, Rok, ročník, číslo svazku, lokace části. Standardní číslo – ISSN. (Tučné položky a kurzíva povinné.)

Konkrétní příklady:

VAN DER VET, P. E. – MARS, NJ. I. *Condocet Query Engine: An Engine for Coordinated Index Terms.* Journal of the American Society for Information Science, May 1999, vol. 42, No. 6, s. 485–492.

SMEJKAL, V. *Proč nový zákon?. CHIP: magazín informačních technologií,* listopad 1999, roč. 9, c 11, s. 54–55.

GRIFFITH, A. *Software Publishers Association Sales Data Programs: Methodologies, Coverage and Assumptions.* Publishing Research Quarterly, 1996, vol. 12, No. 2, s. 21–33.

CORCORAN, Mary. *Taxonomies: Hope or Hype?.* Online, 2002, vol. 26, No.5, s. 76–78. ISSN: 0146–5422.

2 Elektronické zdroje

V případě elektronických zdrojů (online seriálu, programu, databází) je třeba uvést také povinné údaje druh média (nosiče). Podle normy ISO 6902e by tento údaj měl být také u všech dalších online zdrojů, www stránek, dokumentů na FTP apod.

U všech on-line dokumentů je povinným údajem přístup ke zdroji:

URL <<http://www.willey.com>>

<<http://www.willey.com>>

Dostupné z: <http://www.willey.com>

Verze je povinný údaj nejen u počítačových programu, ale i u všech online zdrojů. Např:

Ver. 1.0

Ver. 95

Last revision 20th on January 1998

poslední úpravy 20. 1. 2009 (www stránky)

Velice důležitým povinným údajem pro on-line zdroje je datum citace. Např.

[citováno 2009–10–11]

[citováno 9. ledna 2009]

[cit. 2009–12–10]

Obrazová příloha

Podobně jako v případě poznámek pod čarou, je u obrazové přílohy více možností, kam ji umístit:

- a) v textu (obtékání)
- b) jako samostatná příloha za textem práce.

Nezapomínejte obrázky číslovat a na konci nebo na začátku práce za obsahem uvést seznam uvedených obrázků, který mívá tuto podobu:

Seznam vyobrazení

s. 5: Josef Beuys: Židle

s. 9: Amelia Widespread: C'est la vie

.....

Rozsah, druh písma, řádkování

Rozsah práce je minimálně 30 stran čistého textu bez obrazové přílohy. Písmo s patkami (nejlépe Times New Roman CE), velikost 12 b. Patky opticky vedou řádek, četba je komfortní. Řádkování 1.5, umožňuje posuzovatelům vpisovat poznámky.

Konkrétní grafická podoba

Originál diplomové práce musí být vypracován na bílém papíru formátu A4 s dostatečným kontrastem pro kopírování. Diplomová práce musí být odevzdána ve dvou exemplářích (originál a 1 kopie, pro vedoucího práce a oponenta). Na deskách musí být oba výtisky označeny nápisy

Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně

Diplomová práce

2005

Jméno Příjmení

Uspořádání textu diplomové práce je předepsáno v tomto sledu:

1. *Titulní list* s vyznačením názvu diplomové práce, školy, fakulty, jméno vedoucího diplomové práce a diplomanda, ateliéru, v němž diplomand ukončil studium.
2. *Místopřísežné prohlášení* tohoto znění:

Prohlášení diplomanda

Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci včetně příloh vypracoval samostatně a uvedl jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Brně dne 25. 2. 1948

Klement Gottwald

Toto prohlášení musí být napsáno na samostatném listě papíru v jeho spodní polovině a vlastnoručně podepsáno celým jménem diplomanda s udáním data odevzdání diplomové práce

3. *Obsah diplomové práce* podle kapitol s uvedením číslování stránek a seznam příloh.
4. *Anotace diplomové práce* v českém a některém ze světových jazyků v rozsahu 8 - 10 řádků, viz následující vzor:

Anotace diplomové práce

Šramota, F. Některé výtvarné problémy spjaté s tvorbou vědecké ilustrace. Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně, 68 s. Diplomová práce, vedoucí: Sádra, K.

ANNOTATION OF THESIS (anotace v angličtině, němčině nebo francouzštině)
(...) Some Art Problems Connected With the Creation of a Scientific Illustration,
Faculty of Fine Arts of Brno University of Technology (...).

5. *Seznam použitých symbolů a zkratek*, pakliže se v práci vyskytují.
6. *Úvod*, obsahující stručnou formulaci cíle práce a metody řešení.
7. *Text diplomové práce* řazený podle kapitol a podkapitol.
8. *Závěr*, který má podrobně zhodnotit dosažené výsledky a závěry řešení, zejména z hlediska splnění zadaných cílů.
9. *Seznam použité literatury*.
10. *Samostatně číslované přílohy*, obsahující obrázky, schémata, výkresy atp. a seznamy obrázků a tabulek.

V Brně dne 12. října 2009